Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Antonia Arruabarrena Ausmendi

Orexa, Gipuzkoa (1934)

Aurkibidea

Biografia

Aita eta Ama Orexakoak zituen. Orexako Sarregi baserrian hazi zen Antonia, bi anaia gazteagorekin eta gurasoekin batera.

Zintak

ORE-001

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artetxe, Miren
- **Data**: 2010-12-13
- **Iraupena**: 46 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Eskolara gutxi joan ahal izandakoak

- **Erref**: ORE-001/010
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:18:54. **Bukatu**: 00:20:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak

Laburpena:
Eskolari garrantzia ematen zioten gurasoek, baina 14 urte zituztenerako lanera joan behar izaten zuten. Tarteka piper egiten zuten, maistrak zigortuko zituen beldur. Nolako zigorrak izaten zituzten aipatzen du.

Transkripzioa
- Gaiñea ordun esaten al zuen gurasok oain bezela eskola inportantia zala ta, merezi zula ta...?
- Bai, bai, eskola... hortan bai, hortan... eskolako zea hoi zeatzen zuen. Baiño eskola junda, ordea, bata [...] ez baitue, ez baizan holako zeaik izaten. Oain bezela? Oain, zea, hogei urte... ta ordun hamalau urtekin, fuera! Lanea! Ta oain, berriz, zea, hogeita gehio, zea, hogeita hamar urtekin eskolan dabiltze. Oain, ez dao... garai hartatik gauzak asko zeatu die.
- Ta tarteka piper o iten al zenuen?
- Batzutan bai. Igual hua’re. Askotan bai, maixuk... zea, o maistrak o, zeatu ingo digula, jo ingo gaittula, ta bat’e ez jun igual. Bueno, guk ez gendun... baiño izaten zien, tarteka izaten zin gure etxen, o... gure herrin behintzat. Piper eiñ, abittu ta etxea allatu bare... [...] herrin jolasen ibili ta gero etxea jun, eskolako ordua etortzen danen, etxea. Jo, holakok itten zittuenak bazien. Tarteka. Oiñ, erabat ez, baiño.... gaiñentzen... Ta maixuk-eta... hontaa jarri eskue ta makillikin kazka! Goitik behera jotzen zuen, ez bau... ez bau zeatzen, esaten, ikasita ez badao.
- Ta bestelako kastiguk? Liburuk eskutan jarrita ta...
- Bai, bai, hoik... izaten giñun. Gaiñantzen eskolakin gaizki ibiltzen giñen, gutxi zeatzen giñen.

2. Orexako jai-giroa

- **Erref**: ORE-001/013
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:25:02. **Bukatu**: 00:26:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda

Laburpena:
Orexan jai-giroa izaten zen: dantzan egiten zuten; Santa Agedako festak izaten zirenean etxez etxe ibiltzen ziren eskean kantari... Santa Ageda egun handia izaten zen.

Transkripzioa
- Ta gaiñantzian, Orexan jendia juntatzen zan ? ba, jai atsaldetan-o esan dezu soiñuakin-ta juntatzen zala.
- Bai, bai, hoi juntazen zan jendea.
- Ze iten zenuen, dantzan aitu gehienbat?
- Dantzan. Ta gero... Santa Ageda eo zea izaten zan pesta, itten zan Santa Agedan. Santa Ageda gauen jendea Santa Ageda esken etxez etxe ta han ibiltzen zien ta gero pesta jartzen zuen hor hurrungo eguneako ta hola.
- Nola aitzen zian eskian, kantari o... ?
- Kantari, bai bai, soiñua joz kantatu itten zuen jende, gizonezko, mutil ta... neskak'e bai ta hola. Gu ez giñen ibiltzen, baiño bazien. Gure zea garaien'e batzuk diferentzikok bagiñen. Zea, batzuk hobetogo, beste batzuk... gu... ardi zaharra bezela, erratuk. Denatakok [... giñen].
- Ta Santa Agedakua ze izaten zan egun haundiya?
- Bai, egun haundie.

3. Gabonetako janaria

- **Erref**: ORE-001/015
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:29:45. **Bukatu**: 00:33:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Gabonak ospakizun onak izaten ziren: Gabon-gauean zer afaltzen zuten aipatzen du. Lehen familia izatean oilo-salda jateko gomendatzen zuten.

Transkripzioa
- Ordun'e ospatuko zian Gabonak o?
- Bai, bai. Gabonak ospatzen zien. Hoik ondo. Gabonetan ta Urte Berri ta hoik... Jana, jana izaten gendun, go.seik ez gendun pasatzen. Ez gaur bezela nahi duun zeatik, baiño behintzat goseik ez.
- Gabonetan ze afaltzen zenduen hoitalau gabian? Gabon gauen ze izaten zan afariya?
- Jateko? Arkumea o, etxen balin badaukezu, hue preparatzen zun. Aittek eo hilko zun ta geo jan. Arkumea erre... Ta hoi [hornillo] o zea batzuk izaten zian gaiñea. Brasa, brasa jarri ta han erretzen gendun, erretzen gendun, gaiñea. Brasa, brasakin, zea hoi, ikatza o zea bota, ta gero gaiñen zea jarri, kazuela, lurrezko haundi hoitakoa, ta han jarri arkumea ta han earki erretzen zan arkumea, e. Nik hango arkum... ordun han erretako arkumea ikeragarri gustoa jaten nun.
- Zer ba, patatakin jarrita o...?
- Bai patatakin ta. Gu hola ibiltzen giñen gaiñantzen. Gero oilloa o. Oilloa

bestea izaten zan egosita. Familia izaten bazu´re oillo salda ta oilloa, leheno hoi izaten zan, indarra altxatzeko, familie izaten dunen, oillo salda ta. Medikuk zeatzen zuen. Oain, gaurko hauek ez.
- Ta Gabonetan, ordun, aurrena arkumia...
- Ez! Aurreti izaten zan beti zeozer; o izango gendun porru-patata igual izango gendun, baiño behintzat... Ez, goseik ez. Gero arraie-ta izaten giñun, [...] tarteka ekartzen zien. Egun hoitako-ta, badakizu. Geo turroia o hoitati bai nahikua.
- Baita’re?
- Gozoa? Gozoa ekartzen zan. Hortako.
- Oain bezela hainbeste klase ba al zan turroiana?
- Ez, ez, gaur klase gehio dau.
- Ordun ze klase izaten zian? Gogorra...?
- Gogorra, biguiñe, ta geo... bi-hiru klase behintzat bai. Hiru? Gehiyo. Bai, gogorra ta biguiñe izaten zien ta gero beste marroi zea batzuk izaten zien, txokolatezko zea turroi o zeakin, almendra o zea hoitakok ta. Goseik ez gendun pasatzen. Nahiko jana.
- Ta postretako aparte izaten al zan arroz con letxia o?
- Arroz con letxe. Hue? josus! Jaietan’e hue beti, arroz con letxe. Hue itten gendun etxen ta. Esnea etxen ta gero...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-14

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com